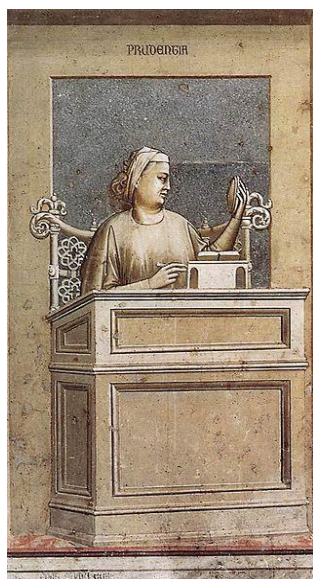

Curs d'Estiu, Col. de Llicenciats, Barcelona, juliol 2022

VIRTUT, VICI I PREJUDICI; L'ESCALA DE LA DISCRIMINACIÓ D'ALLPORT

Des d'Aristòtil la filosofia moral considera que la virtut és un terme mitjà entre dos extrems que són dos vicis. Qui no arriba a virtuós no actua moralment, però qui es passa intentant portar la perfecció a un nivell sobrehumà tampoc actua bé. En tot cas, sobreactua perquè, com va escriure Pascal qui vol fer l'àngel sovint acaba fent la bèstia. En el llenguatge corrent la paraula vici avui té un contingut bàsicament sexual, però hi ha també petits vicis socials (la manca d'higiene o de puntualitat...) que són formes d'estupidesa moral. *El vici social més significatiu en les societats liberals democràtiques és el prejudici que porta a la discriminació i a l'impossibilitat de viure junts. La discriminació es pot mesurar a través de diversos indicadors, que configuren l'escala de la discriminació elaborada pel psicòleg Gordon Allport a *The Nature of Prejudice* (1954).*

La virtut és com un model teòric d'organització de la vida que busca encarnar-se en una sèrie d'hàbits i no existeix pròpiament sinó en forma ideal. Quan s'encarna es pot descriure com a bona educació, com a estil d'una persona, etc. La manca d'educació, la manca d'higiene, l'ús d'un llenguatge groller o denigrant, la manca de puntualitat, la ironia feridora, no saludar quan s'entra a un lloc etc. són alguns exemples de manca de bons hàbits i d'estil personal. No cal entendre el vici com una qüestió vinculada al sexe o a la perversió (malaltia psicològica). Un entorn viciat, un mal ambient, és un lloc irrespirable humanament perquè ofega les relacions de confiança humana.

Actuar amb educació és el "grau zero" de la virtut. Els petits vicis (que generalment deriven de la manca de bons hàbits) són els que degraden el dia a dia de la convivència. En les societats modernes la discriminació i el prejudici són les formes socials que es poden assimilar més clarament a posicions vicioses perquè fan impossible la convivència. La discriminació no és una qüestió subjectiva. Els estudis de Gordon Allport sobre el racisme i el nazisme van culminar en la denominada *Escala de la discriminació d'Allport* en cinc graus.

Curs d'Estiu, Col. de Llicenciats, Barcelona, juliol 2022

Grau 1. Discriminació verbal

El grup dominant construeix estereotips negatiu: (*los catalanes son judíos, la pela es la pela*), se'n riu de la manera de parlar dels minoritzats, construeix formes de llenguatge insultants (*polacos, catalinos*), promociona personatges literaris o cinematogràfics ridículs (el personatge de Jaume Canivell a *La escopeta nacional*).

Grau 2. Evitació/posar a part

L'evitació és una forma no jurídica, sinó comportamental d'exclusió social, el membres d'un grup dominant eviten el contacte, la cohabitació, les aliances matrimonials, o els intercanvis comercials amb la comunitat discriminada. Aquesta evitació es manifesta territorialment per la segregació espacial, de manera que les comunitats es reagrupen en espais separats.

Grau 3. Discriminació/segregació

La discriminació és un evitació reforçada, que pren formes obligatòries et jurídiques que poden anar des de lleis racials, segregacions institucionalitzades, persecucions, etc. (com ara l'apartheid a Sudàfrica, la situació dels coreans al Japó, les dones als països àrabs...). Al grup se'l discrimina rebutjant-li oportunitats, serveis, accés a metges, etc... Mentre la segregació té forma jurídica (prohibició de l'ús del català al Congrés o obligació de traducció de documents al castellà), la discriminació és informal (exemple, la discriminació dels catalanoparlant a hospitals, a residències d'avis, etc, per desconeixement de la llengua per part de "cuidadors").

Grau 4. Agressió física

El grup dominant respon amb violència, el vandalisme o el pillatge quan el grup discriminat reivindica els seus drets (linxament d'afroamericans, *progroms* de jueus a Rússia i a l'Alemanya nazi, *a por ellos* contra els catalans...).

Grau 5. Extermini del grup. Genocidi.

La destrucció total i definitiva del grup, liquidant la seva llengua, les comunitats i els grups de persones.